

Oravecz Imre

SZAJLA

Verstanulmányok egy regényhez

Beszélgetések nagyapámmal

Hatodik beszélgetés

Milyen volt, mikor a negyvenkilencedikbe léptél, Steve,
 mikor fosztogatni kezdett egy könyörtelen kéz,
 és bár melegen sütött még a nap,
 hajnalonta már dér lepte be a réteket,
 hogy vetted észre, hogy meglopnak, mi hiányzott először,
 hogy fedezted fel a galádságot, melyet naponta elkövettek ellened,
 gyáva lettél, körültekintőbb, óvatos,
 ősz hajszájakat fedeztél fel a halántékodon,
 megromlott a látásod, és szemüveget írt fel az orvos,
 netán a nyakadhoz kaptál, és durvának, idegennek érezted a bőröd,
 és visszahőköltél, mint aki hullóhöz nyúlt,
 feledékennyé váltál, nem fizetted ki a havi számlákat, és összekeverted a dolgokat,
 fordítva vetted fel az ingedet, felemás zoknit húztál, és nyitva hagytad a sliccedet,
 nem tudtad, mit hova tettél, milyen nap van, mi történt tegnap, tegnapelőtt,
 de annál élesebben emlékeztél arra, ami réges-régen esett,
 egyre sivárabbnak tetszett a jelen, és a múlt felé fordultál,
 úgy találtad te is, hogy valaha minden jobb volt,
 véletlenül jöttél rá, vagy jóval előbb gyanút fogtál,
 hogy valami nincsen rendben, és már figyelted magadat,
 elbizonytalanodtál, s finom remegés költözött az állkapcsodba,
 a fürdőszobában álltál a tükör előtt, és borotválkoztál,
 vagy a nappaliban ültél családod körében, és beszélgettetek,
 és hirtelen megdermesztette szívedet a magány,
 megláttál egy bankban egy hosszú combú fiatal nőt,
 és keserűen megállapítottad, hogy átnéz rajtad,
 a szeretőddel toltottad az éjszakát, és elaludtál mellette az ágyban,
 elmentél a törzskocsnádba, és már nem bírtad úgy az italt, mint régen,
 és szó nélkül túrtad, hogy a franciák megjegyzéseket tegyenek rád,
 vitatkoztál az apámmal, aki akkor még kamasz volt,
 és megdöbbenett, hogy már elszakadt tőled,
 vagy egyszerűen csak egy kihalt utcán bandukoltál egy csendes őszi estén,
 és vadludak gágogása ütötte meg a füledet,
 felnéztél az égre, és láttad, hogy délnek húznak, az Erie-tó felé,
 és elszorult a szíved, mert az idő múlása jutott eszedbe,
 ilyen volt, így szakadt rád vagy másképp,
 úgy voltál az öregedéssel, mint én vagyok,
 vagy fel se vetted, köptél rá, és élted tovább az életed?

Az erdőkről

Az erdőkkel is az történt, mint mindennel,
amire a técsz rátette a kezét,

először az őrzést szüntették meg,
szélnek eresztették a kerülőket,
elbontották a kerülőházakat,
aztán a gondozással hagytak fel,
nem *puccolták* többé az erdőt,
eltűntek a napsütötte, selyemfűvű tisztások,
elzáródtak a nyiladékok,
befellegzett a *levegőzésnek*,
és úgy elburjánzott az aljnövényzet,
hogyan lehetett a fák alatt járni,
a fiatal csemetékkel se tettek kivételt,
nem ápolták, nem *tányérozták* őket,
és a legtöbbször megfojtotta a fű,
bezárták a csemetekerteket is,
és véget vetettek a magonc-, az utánpótlás-nevelésnek,

de az igazi pusztítást a tarvágással végezték,
elsőként *Búzás-völgynek* estek neki,
és egy szálíg kiirtottak benne mindent,
ami fanemű volt,
majd *Epres-fenekkel*, *Nagyirtással*, *Deák-lápával*, *Kürttel*, *Lázzal* folytatták,
aztán *Boa-tető*, *Dojina*, *Borzsa*, *Kerekerdő*, *Lak* került sorra,
de nem kímélték az erdőközi rétek fűzfáit, fűzbokrait se,
fröcskölt a fűrészpor, repült a forgács,
recsegték-ropogtak, dőltek jobbra-balra a fák,
egymás után feküdt le, adta meg magát a tölgy, a cser, a juhar, a gyertyán,
még árnyéknakvalót se hagytak az utak szélén,
hol nyíhet találna a tűző napsütésben a vándor,

eleinte csak télen dolgoztak,
mikor álomba merült az erdő,
és csak a fagy beállta után, mint régen,
de egy idő után újítottak,
és kiterjesztették nyárra is,
mikor kizöldült minden gally, ág,
költöttek a madarak, és kicsinyeiket szoptatták a vadak,
hulltak a fészkek, törtek a tojások,
életterüktől megfosztva menekültek az őzek, a pelék, a harkályok, a siklók,
a bíborbogarak,

de nem volt kegyelem,
semmi nem számított,
kellett a munkaegység,

a fakitermelés jövedelmező tevékenységnek bizonyult,
és úgy bejöttek,
hogy önálló üzemágot alakítottak,
a terpesi *tanyán* pedig fafeldolgozó üzemet létesítettek,

így ment ez évtizedeken át,
így irtották ki fokozatosan a falu körüli szálerdőket,
és helyükre semmit se telepítettek,
csak sorsukra hagyták a megkopasztott hegyoldalakat, bérceket,
és azok vagy az erózió áldozataivá lettek,
vagy benőtte őket a bozót, a cserje,
ami kevés az egykor életet, menedéket adó rengetegből megmaradt,
azt meg elintézték a cigány tolvajok fejszéi,
akik hogy közben ne kelljen lehajolniuk,
derékmagasságban vágták át a törzseket.

Payer Imre

ŐSZI AVAR FEBRUÁRBAN

Februárban is láthatsz leveleket,
ősszel lehulltakat, olyanokat,
mint a pókhálón fennakadt
perzselt pergamen – billeg, megreked.

Sodor a forradalmár szél – nekik
még a megaláztatás joga sem
adatik; részlet, jelentéktelen,
epizód, ahogy tart pillanatig

egy panteizmus bosszús sóhaja,
a kikelet útjából hajtja a
szikár avart, mely vesztett, de nem tűnt el,

mint fog az új tavasz – változata
ez elhulyült körforgásnak a
sunyi fatörzsekkel, bíbor felhőkkel –